

Liikkuvan johtajan tietojärjestelmä

Vesa Savolainen

Monet yritysjohtajat tuntuvat nykyään oivaltavan hyvin informaatioteknologian soveltamisen strategisen merkityksen kilpailullisena etuna monissa toiminnoissa. Nopeita suuria muutoksia tapahtuu parhaillaan ja on edelleen odotettavissa lähivuosina atk- ja viestintäaloilla. EMPIS-projekti (Executives Mobile Personal Information System) perustettiin Nokian Tutkimuskeskuksen ja Nokia Mobile Phonesiin alkuvaiheessa rahoittamana hankkeena vuonna 1995. EMPIS-projektimme tavoitteena oli selvittää

1. johtajan päivittäiset työtehtävät ja työn muodot,
2. johtajan käyttämä informaatioteknologian tarjoama tuki näiden tehtävien suorittamiseen,
3. johtajan vaatimukset, odotukset ja toiveet ottaa yrityksessään lähivuosina käyttöön uusinta informaatioteknologiaa ja erityisesti matkapuhelimen käyttöä tässä yhteydessä.

Projektimme lähestymistapa on siis tietojärjestelmätieteen lähestymistapa: haluttiin lähteä liikkeelle johtajan tehtävistä ja hänen tarpeistaan tukea tehtävien tehokkaampaa ja miellyttävämpää suorittamista uudella informaatioteknologialla. Työryhmämme valmisteli ja testasi rakenteisen haastattelusuunnitelman, ja sitä käytettiin 49 yritys- ja yksikköjohtajan haastatteluihin. Länsi-Euroopan mittakaavassa tarkasteltuna haastateltavat johtajat edustivat mahdollisimman tasaisesti erilaisia liiketoiminnan ja teollisuuden sektoreita seuraavasti:

- 12 johtajaa 6 suomalaisessa,
- 12 johtajaa 7 englantilaisessa,
- 12 johtajaa 8 italialaisessa, ja

- 12 johtajaa 7 ranskalaisessa organisaatiossa.

Noin puolet johtajista edustivat pieniä yrityksiä; heitä haastateltiin yksi henkilö per yritys. Suurista yrityksistä haastateltiin 1-3 johtajaa. Suurimman yrityksen henkilökunta käsitti 60 000 työntekijää.

Haastattelutulokset yhdistettiin, ja siten muodostettiin globaalinen kokonaiskuva tilanteesta Länsi-Euroopassa. Myöskin erillisiä mielipiteitä ja kokemuksia kirjattiin runsaasti. Runsaat 100 tilastollista analyysia suoritettiin 12000 dataa sisältävälle aineistolle. Useat johtajat ilmaisivat innostuksensa tämäntapaisen tutkimuksen suorittamiseen ja halusivat keskustella alan kehittymisestä syvällisemmin. Seuraavassa esitetään kootusti tärkeimpiä tutkimustuloksia.

Johtajien ajankäytön keskimääräinen jakautuminen eri tehtävätyyppeihin on nykyisin varsin erilainen kuin mitä se oli 16 vuotta sitten suoritettussa Mintzbergin tutkimuksessa. Kommunikointi puhelimitse tai e-postitse vie johtajan ajasta nykyisin 18%, kun se ennen vei vain 6%, ennalta sovitut kokoukset vievät 25% (ennen 59%), satunnaiset kokoukset 15% (10%), matkustaminen 18% (3%) ja muu toimistotyö 24% (22%).

Johtajien nykyisin käyttämiä tietojärjestelmien tarjoamia tukimuotoja työhönsä tutkittiin seikkaperäisesti. Vaikkakin monet johtajat hyödyntävät runsaasti sellaisia palveluja kuten tekstinkäsittely, faksi, elektroninen posti, elektroninen kalenteri, tietojen haku yrityksen sisä- ja ulkopuolisista tietokannoista, Web, tehtäväkohtaiset raportit, kriittisten menestystekijöiden seuranta, mitä-joskysymykset, poikkeusraportointi, päätöskäytännöt, videokokoushuoneet ja yhteys kännykstä kannet-

tavan tietokoneen kanssa yrityksen päätietokoneeseen, niin varsin monet suurten organisaatioiden ylimmät johtajat vierastavat tietokoneita ja hyödyntävät niiden tarjoamaa tukea vain sihteerinsä välityksellä. He haluavat käyttää niukan aikansa suoraan kommunikointiin ihmisten kanssa. Kuitenkin erityisesti monet pienyritysjohtajat sen sijaan henkilökohtaisesti hyödyntävät runsaasti mobiileja IT-palveluja.

Selvitimme myös johtajien esittämät todennäköisyydet ottaa tulevana lähivuosina henkilökohtaiseen käyttöönsä matkapuhelinpohjaisia palveluja, jotka tukisivat heidän työtään. Oletimme, että näiden palveluiden käyttöönotto voi tapahtua puhelimeen liitetyn kannettavan pc:n kautta. Oletuksena kyselyssä oli myös se, että kyseiset palvelut ovat otettavissa käyttöön kohtuulliseen hintaan. Tuloksena saadut arviot olivat varsin korkeita koskien esimerkiksi sellaisiakin uusia sovellusmuotoja kuin multimediatietojärjestelmät, ryhmätyön tukijärjestelmät ja kotona työskentely (broadband access to LAN from home). Johtajien vastaavat otaksumat mobiilien IT-palveluiden käyttöönotosta joidenkin muiden toimesta heidän organisaatioissaan olivat vielä huomattavasti korkeampia.

Maakohtaiset erot Italian, Ranskan Englannin ja Suomen välillä olivat ymmärrettävästi varsin suuria johtuen mm. kansallisista kulttuuri-eroista.

Projektissa työskentelevät professorit Vesa Savolainen ja Seppo Puuronen sekä irlantilainen tutkija Niall O'Donoghue. Projekti painottuu nykyisin EMPIS-järjestelmän konstruktivisten kysymysten selvittämiseen.